

ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಜೆ.ಪಿ., ವಿನೋಬಾಭಾವೆಯವರ ಸರ್ವೋದಯ ಚಳುವಳಿಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಲಾಲ್‌ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಲೋಹಿಯಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು: 'ಸರ್ವೋದಯ ಚಳುವಳಿ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನೂ ಬಗೆಹರಿಸದು.'

'ಭಾರತ ವಿಭಜನೆಯ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು' ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದಿದ್ದ ಲೋಹಿಯಾ, ಇಡೀ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಭಾರತ ವಿಭಜನೆಯೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನುತ್ತಾ, 'ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಮಾಡಿದ ಪಾಪದಿಂದಾಗಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ; ಈ ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನೂ ನೀವೂ ಭಾಗಿಗಳೇ' ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರಿಗೆ ನೆನಪಿಸಿದರು.

ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತದ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಆಂತರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಬಿಗಡಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎರಡು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಲೋಹಿಯಾ ಸೂಚಿಸಿದರು: 'ನೀವು ಆಂತರಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ರಷ್ಯನ್ ಆಗಬೇಕು;

ಆಂತರಿಕವಾಗಿ, ರಷ್ಯನ್ ಮಾದರಿಯಂತೆ ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ಬದಲಿಸಬೇಕು; ಸಿರಿವಂತರ ಆಡಂಬರದ ಖರ್ಚುಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿ ನಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಬಂಡವಾಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ವಿದೇಶಾಂಗ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಅಮೆರಿಕ ಆಗಬೇಕು...'

ಲಾಲ್‌ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಅಲಿಪ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಶೃಂಗಸಭೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾಗ ಲೋಹಿಯಾ ಹೇಳಿದರು: 'ಗಂಗೆಗೆ ಹೋದರೆ ಗಂಗಾನಾಥ; ಜಮುನಾಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಜಮುನಾನಾಥ. ವಾಶಿಂಗ್ಟನ್‌ಗೆ ಹೋದರೆ ಅಮೆರಿಕ ಮಿತ್ರ; ಮಾಸ್ಕೋಗೆ ಹೋದರೆ ಮಾಸ್ಕೋ ಮಿತ್ರ. ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಸರದಿಯ ಮೇಲೆ ಪೂಜಿಸುವ ಪಾತ್ರಾಭಿನಯ ಮಾಡಬಾರದು.'

ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯ: ಗಂಗಾ, ಜಮುನಾ ಒಂದಾಗುತ್ತವೆ.

ಲೋಹಿಯಾ: ಸರಿ. ಹಾಗಾದರೆ ರಷ್ಯಾ, ಅಮೆರಿಕಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಮಾಡಿ!

ಬೆಲೆಗಳ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಏರುವಿಕೆಯಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿದ್ದ ಹಾಹಾಕಾರ ಕುರಿತ ಲೋಕಸಭಾ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಹಿಯಾ ಹೇಳಿದರು: 'ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕು. ಒಂದರ ಏರಿಕೆ ಅಥವಾ ಇಳಿಕೆ ಮತ್ತೊಂದರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವಂತೆ ಗೋಧಿ, ಸಿಮೆಂಟ್, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ, ಬಟ್ಟೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕು. ಇದು ರೈತರ ಹಾಗೂ ನಗರದ ಬಳಕೆದಾರರ ಹಿತಗಳೆರಡನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.'

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ; ಪ್ರೆಸ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಂದಾಗ ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ; ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಲೋಹಿಯಾ,

ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವಣ ಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಲೋಕಸಭೆಯ ಚರ್ಚೆಯೊಳಗೂ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ 'ಶ್ರೀ' ಮತ್ತು 'ಶ್ರೀಮತಿ' ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಕುರಿತು ಲೋಹಿಯಾ ಹೇಳಿದರು: 'ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂಬ ಪದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗಂಡಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಡಲೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ, ಗಂಡಾಗಲೀ ಹೆಣ್ಣಾಗಲೀ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ 'ಶ್ರೀ' ಎಂದೇ ಕರೆಯಬೇಕು.'

ಲೋಹಿಯಾ ಪರಿಭಾಷೆ ಕಾಲದ ಪರಿಭಾಷೆಗಿಂತ ಕೊಂಚ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಕೊಂಚ ಮುಂದಿದ್ದರಿಂದ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅವರ ಭಾಷೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಸುಲಭವಿರಲಿಲ್ಲ! ಕೆಲವರಂತೂ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವುದೋ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಿದವರನ್ನು 'ಫೂಲಿಶ್ ಇಂಟೆಲೆಕ್ಚುಯಲ್ಸ್' ಎಂದು ಲೋಹಿಯಾ ಟೀಕಿಸಿದಾಗ, 'ಫೂಲ್ ಇಂಟೆಲೆಕ್ಚುಯಲ್ ಹೇಗಾಗುತ್ತಾನೆ?' ಎಂದು ಕೇಳುವವರೂ ಇದ್ದರು!

ಇಸವಿ 1965. ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಹ್ವಾನಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಲೋಹಿಯಾ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ರಷ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಈಸ್ಟ್ ಜರ್ಮನಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಲೋಹಿಯಾ 1929-33ರ ನಡುವೆ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದ ಬರ್ಲಿನ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಹುಂಬೋಲ್ಟ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಲೋಹಿಯಾಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಿತ್ತು. ಲೋಹಿಯಾ 1933ರಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮೌಖಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಸಿ, ಪರೀಕ್ಷಕರ ವರದಿ ಮಂಡನೆಯಾಗಿ, ಬರ್ಲಿನ್ ಬಿಟ್ಟ ನಂತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಭೇಟಿ ಇದು.

ಲೋಹಿಯಾರ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಕಣ್ಮರೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು:

